

PROGRAM RENOWACJI I WYCENA PRAC WNĘTRZA KAPLICY GROBOWEJ RODZINY BURGHARDÓW

**LOKALIZACJA : PIOTRKÓW TRYBUNALSKI
CMENTARZ RZYMSKO - KATOLICKI**

**INWESTOR: MUZEUM W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM
PLAC ZAMKOWY 4
97-300 PIOTRKÓW TRYBUNALSKI**

**OPRACOWANIE :MGR ROBERT SZEWCZYK
MGR IGOR GUTTFELD**

KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
mgr Robert Szewczyk
ul. Smocza 27, 87-100 Toruń
tel. 000 415 371
email: ars-longa@wp.pl

Kaplica Rodziny Burghardów zlokalizowana jest na terenie starego cmentarza rzymskokatolickiego w Piotrkowie Trybunalskim przy ul. Cmentarnej. Znajduje się na wprost głównej alei cmentarnej. Kaplica wzniesiona na rzucie prostokąta, murowana o cechach neogotyckich z cegły ceramicznej pełnej, na zaprawie wapiennej. Lico zewnętrzne ceglane. Wewnątrz otynkowana, tynki cementowo-wapienne. Wnętrze wielokrotnie przemalowywane. Wnętrze kaplicy jednoprzestrzenne z murowanym sklepieniem kolebkowym na gurtach z lunetami. Ściany dzielone lizenami, powyżej otworów okiennych profilowany gzyms, w lunetach ponad oknami znajdują się tablice epitafijne rodziny Burghardów. W prezbiterium neogotycki marmurowy ołtarz z figurą ukrzyżowanego Chrystusa. Na posadzce metalowa płyta - wejście do krypty.

Schody wejściowe od strony wschodniej, murowane z cegły, sześciostopniowe, flankowane murkami. Murki nakryte płytami z piaskowca. Otwory okienne rozglifione, witrażowe pojedyncze. W elewacji frontowej nad wejściem głównym oculus z maswerkiem; w partii prezbiterium na zewnątrz oculus ze ślepym maswerkiem.

Drzwi wejściowe od strony wschodniej metalowe, dwuskrzydłowe, z dekoracją architektoniczną odlewaną, pierwotnie elementy złożone. Obramienie drzwi z piaskowca-pierwotnie kamień malowany.

Elewacja frontowa (wschodnia): jednoosiowa, jednokondygnacyjna, na wysokim cokole. Otwór wejściowy zwieńczony łukiem ostrym, otwór drzwiowy osadzony w murowanym portalu trójskokowym obramionym fryzem wypełnionym rozetami.

Elewacja zachodnia: jednoosiowa, jednokondygnacyjna, na wysokim cokole, flankowana lizenami.

Elewacja południowa i północna: dwuosiowa, jednokondygnacyjna, na wysokim cokole, dzielona lizenami, podzielona gzymsem na dwie strefy: przyziemie i okna.

Dach: korpus kaplicy pokryty dachem trójpołaciowym, ze szczytem w elewacji frontowej.

Stan zachowania wnętrza kaplicy

Wnętrze kaplicy pokryte jest tynkami cementowo-wapiennymi. Na tynkach występują warstwy malarskie w postaci jednokolorowych wybarwień. Stan zachowania tynków należy uznać za zły. W części dolnej kaplicy do wysokości okien (ok. 150 cm) tynki są odparzone i odspojone od podłoża. Miejscami zasięg odspojonych tynków sięga nawet do 2 m. Najgorsza sytuacja występuje pod otworami okiennymi.

Z uwagi to, że para wodna skrapla się na elementach metalowych okien oraz szybach następuje intensywne i wielokrotnie powtarzające się zaciekanie obszarów pod oknami. Skutkiem tego tynki w niszach okien oraz pod nimi są w katastrofalnym stanie. Pierwotne warstwy malarskie kaplicy zostały wielokrotnie (nawet do sześciu razy) przemalowywane farbami olejnymi. Niektóre warstwy złuszczenia się, większość jednak mocno przylega do podłoża, co utrudniać bardzo będzie ich usunięcie. Ściany obecnie pokryte są grubą warstwą brudu i kurzu (należałoby także zbadać podłoże pod kątem zanieczyszczeń mikrobiologicznych).

Elementy wykonane z marmuru i wapieni zbitych (neogotycki ołtarz oraz epitafia) są w stanie średnim. Powierzchnia kamieni pokryta jest grubą warstwą ściśle przylegającego do podłoża brudu. Marmury i wapienie utraciły połer, miejscami kamień jest mocno „zaślepnięty” (epitafia w lunetach). W marmurowym ołtarzu brakuje elementu (pinakla) który prawdopodobnie spadł.

Na podstawie przeprowadzonej analizy wizualnej ustalono, że kaplica została w przeszłości wielokrotnie przemalowywana. W celu ustalenia pierwotnej kolorystyki i wyglądu obiektu wykonano schodkowe odkrywki sondażowe.

Propozycje materiałów do zastosowania w trakcie konserwacji obiektu

W procesie konserwacji obiektu istotne znaczenie będzie miało wzmocnienie strukturalne tynku, który stanowi podłoże warstw malarskich. Sugeruje się zastosowanie dyspersji o niewielkim rozmiarze cząsteczek, głęboko penetrujących, odpornych na starzenie, niezółknących, łatwo usuwalnych z powierzchni malarskich, na wypadek ich przenikania przez uszkodzenia tynku na powierzchnię:

- Primal WS 24, głęboko penetrujący akrylowy preparat do wzmocnienia tynku.

Następnym etapem prac winno być podklejenie odspojen tynku - preparatem, którego nadmiar daje się łatwo usunąć z powierzchni tynku.

Do zastosowania proponuje się:

- Ledan TB1 syntetyczne wapno hydrauliczne,
- Opcjonalnie dyspersję czystego polioctanu winylu z wypełniaczem kredowym, modyfikowaną dla zwiększenia dodatkiem nowego Primału AC33,
- nowy Primal AC33 dyspersja akrylowa z dodatkiem wypełniacza z kredy,
- Zaprawę PLM-AL, zaprawa na bazie wapna naturalnego, niezawierającego soli rozpuszczalnych, z wypełniaczem i modyfikatorami właściwości reologicznych, o niskim ciężarze.

Do uzupełniania ubytków warstw tynku należy zastosować drobnoziarnistą zaprawę z trassem, z wypełniaczem z mikrowłókiенок zbrojących strukturę, w większych ubytkach w połączeniu z siatką antyskurczową.

Do zastosowania proponuje się:

- StoTrass Filzputz

Do konsolidacji pudrującej się warstwy malarskiej zaleca się zastosowanie:

- Paraloid B82 akrylat rozpuszczalny w 90% alkoholu metylowym
- Paraloid B67 kopolimer metakrylanu izobutyłu rozpuszczalny w alkoholu metylowym
- Polialkohol winylowy z dodatkiem środka zabezpieczającego przed rozkładem mikrobiologicznym (np. z rodziny produktów Preventol)

KOSZTORYS INWESTORSKI

PODSTAWA WYCENY

Podstawą wyceny są: zasady wynagradzania artystów plastyków konserwatorów-restauratorów dóbr kultury wydane przez Ogólnopolską Radę Konserwatorów Dzieł Sztuki ZPAP, listopad 2000.

Zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej, określające orientacyjnie wartość stawki podstawowej, wynosiło w IV kwartale 2016 roku-4218,92 zł

Objaśnienia:

%sp – przyjęty z widełek % stawki podstawowej za opracowanie 1dm²

r – przyjęty stopień rewaloryzacji

p – powierzchnia w dm²

sp – przyjęta wartość stawki podstawowej za opracowanie 1dm²w złotych

Wycena obejmuje koszt:

- Prac konserwatorskich wraz z materiałami
- Badań specjalistycznych
- Dokumentacji fotograficznej
- Opracowania pisemnego

Lp	Element	Opis elementu	Pozycja	Tabela	% sp	n	p	sp	Wartość
1	Kaplica Burghardów- wnętrze	Metalowe tondo	8F-1c	1	0,6	1	24,4	25,31	
		Płyty epitafilejne z marmuru	8B-3b	1	0,5	1	193,5	21,09	
		Elementy architektoniczne ołtarza z marmuru	8B-3c	1	0,2	1	1396,7	8,44	
		Figura i krzyż z marmuru	8B-3a	1	0,4	1	166	16,87	
		Schody z marmuru	8B-3e	1	0,15	1	557,6	6,33	
RAZEM									

Wycena prac wynosi:

(brutto)

Słownie:

złotych 27/100 groszy

PROGRAM PRAC WNETRZA KAPLICY

Program prac konserwatorskich elementów wykonanych z wapienia zbitego i marmuru

- oczyszczenie powierzchni z luźnych zabrudzeń,
- wstępna dezynfekcja obiektu - proponuje się preparat BFA firmy Remmers,
- fizyko-mechaniczne oczyszczenie obiektu – para wodna, środki powierzchniowoczynne, oczyszczanie ręczne,
- usunięcie wcześniejszych uzupełnień nie odpowiadających właściwościom fizyko – mechanicznym kamienia,
- podklejenie szczelin, łusek i iniekcje pęknięć za pomocą światłotrwałej żywicy epoksydowej Eurostac EP 2501,
- uzupełnienie ubytków (rekonstrukcje) modyfikowanymi zaprawami mineralnymi barwionymi w masie dopasowanymi do właściwości kamienia,
- rekonstrukcja brakujących elementów rzeźbiarskich,
- uczynienie inskrypcji (ewentualne pozłocenie jeśli zostanie stwierdzona obecność złota)
- przywrócenie połeru powierzchni kamienia- szlifowanie papierami ściernymi o zmiennej gradacji,
- zabezpieczenie powierzchni kamienia – proponuje się wosk mikrokrystaliczny Cosmoloid B80 H (metodą wgrzewania),

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1. Fragment wnętrza kaplicy, ściana południowa.

Fot. 2. Fragment wnętrza kaplicy, ściana wschodnia.

Fot. 3. Fragment wnętrza kaplicy, ściana zachodnia wraz z ołtarzem.